

Handläggare
Annsofie Sarenäs
Miljöstrateg
Kommunledningsförvaltningen
0140-688 16
annsofie.sarenas@tranås.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på motion om hållbart båtliv i sjön Sommen

Förvaltningens förslag till beslut

- att** avslå motionens förslag att verka för att enbart EU-godkända 2- och 4-taktsmotorer tillåts i sjön Sommen, då förslaget kräver omfattande juridisk utredning och bedöms svårt att genomföra.
- att** bifalla motionens förslag om att söka samarbete med kommunerna runt sjön Sommen, via närvaro och engagemang i Svartån-Sommens vattenråd genom att:
- vattensamordnaren i Svartån-Sommens vattenråd bjuds in till politiken för att informera om vattenrådets funktion, uppdrag och pågående arbete.
 - beslut tas om Tranås kommuns representation i vattenrådet
 - kommunens representant i vattenrådet tar med aktuella frågor till vattenrådet och återrapporterar regelbundet till berörd nämnd.
- att** avslå motionens förslag om att utreda och initiera etablering av laddinfrastruktur med hänvisning till att Tranås Energi AB har tagit fram en utbyggnadsplan inklusive ekonomiska förutsättningar för fortsatt etablering av publik laddinfrastruktur, som också innefattar båtladdning, inom Tranås kommun.

Sammanfattning

I en motion från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslås åtgärder för att värna vattenkvaliteten i sjön Sommen och verka för ett hållbart båtliv. Mikael Stenquist (S), Palle Rosén (MP) och Martin Öhman (V) föreslår:

- att** aktivt arbeta för att enbart EU-godkända 2- och 4-taktsmotorer ska tillåtas trafikera sjön Sommen.
- att** söka samarbete med berörda kommuner runt sjön Sommen för gemensamma riktlinjer och åtgärder.

- att** utreda och initiera etablering av laddinfrastruktur för eldrivna båtmotorer, i samarbete med andra kommuner och relevanta aktörer, som ett långsiktigt hållbart alternativ till fossildrivna motorer.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-15 att remittera motionen till kommunstyrelsen i dialog med bygg- och miljönämnden.

Kommunledningsförvaltningens omvärldsanalys visar bl.a. att tidigare kartläggningar är gamla, att laddinfrastruktur i dag främst kan planeras till Tranås kommun, samt att flera aktörer ser värdet av att skydda Sommens vattenkvalitet.

Motionen lyfter viktiga aspekter kring miljöskydd och hållbar utveckling i och kring sjön Sommen. Att värna vattenkvaliteten och främja ett mer hållbart båtliv är en bra intention för sjön Sommen. För att kunna genomföra motionens intentioner krävs ett välfungerande och långsiktigt samarbete mellan samtliga aktörer runt sjön Sommen. Det befintliga vattenrådet för Svartån–Sommen utgör en naturlig plattform för detta arbete och kan fungera som grund för fortsatt samverkan. Sjön Sommen är en central del av Tranås kommuns framtida destinationsutveckling, där turism, friluftsliv och rekreation är viktiga komponenter.

Kommunledningsförvaltningen föreslår avslag på första att-satsen, bifall på andra att-satsen och avslag på tredje att-satsen.

Beskrivning av ärendet

I en motion från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslås åtgärder för att värna vattenkvaliteten i sjön Sommen och verka för ett hållbart båtliv. Mikael Stenquist (S), Palle Rosén (MP) och Martin Öhman (V) föreslår:

- att** aktivt arbeta för enbart EU-godkända 2- och 4-taktsmotorer ska tillåtas trafikera sjön Sommen.
- att** söka samarbete med berörda kommuner runt sjön Sommen för gemensamma riktlinjer och åtgärder.
- att** utreda och initiera etablering av laddinfrastruktur för eldrivna båtmotorer, i samarbete med andra kommuner och relevanta aktörer, som ett långsiktigt hållbart alternativ till fossildrivna motorer.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Motionen lyfter viktiga aspekter kring miljöskydd och hållbar utveckling i och kring sjön Sommen. Att värna vattenkvaliteten och främja ett mer hållbart båtliv är en bra intention för sjön Sommen. För att besvara motionens att-satser på ett heltäckande sätt hanteras dessa var för sig.

1. EU-godkända 2- och 4-taktsmotorer

Att tillåta enbart EU-godkända motorer är ett steg i rätt riktning, men det kräver samordning med andra kommuner och myndigheter, samt en juridisk prövning av möjligheten att införa sådana begränsningar. En kartläggning av antalet båtmotorer i sjön Sommen behöver i första hand göras.

2. Samarbete med berörda kommuner

Sedan 2009 finns Svartån-Sommens vattenråd. Rådet utgörs av kommuner, länsstyrelser, fiskevårdsföreningar och intresseföreningar. (Se bilaga 3).

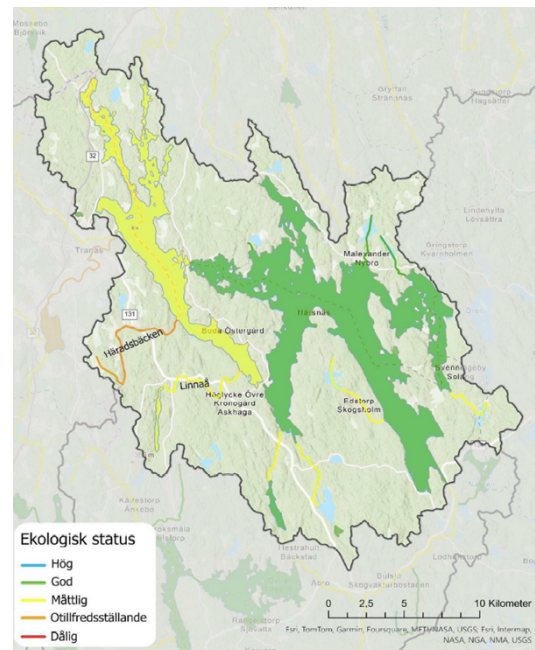
Syftet med Svartån-Sommens vattenråd är att utgöra ett forum för samverkan och information. Rådet följer EU:s vattendirektiv vilket är en gemensam lagstiftning för alla EU-länder som handlar om att skydda och förbättra våra vattenresurser.

Vattenrådets olika intressenter ska verka för en gemensam syn på vattenresurserna. Omvänt ska medlemmarna hålla rådet informerat om förslag och åtgärder på lokal nivå.

Svartån – Sommens vattenråd har tagit fram ett lokalt vattenvårdsprogram. (Se bilaga 2). De har också sedan 1 januari 2026 en gemensam vattensamordnare på 50 procent. Idag finns inga gemensamma riktlinjer eller åtgärder för ett hållbart båtliv, vilket skulle kunna ge större effekt och bidra till en enhetlig hantering av miljöfrågor kopplade till båtlivet. Vid vattenrådets möte 12 november 2025 tog miljöstrateg från Tranås upp frågan om hållbara båtmotorer för att höra rådets inställning till att införa EU-krav. Det visade sig dock att intresset för att driva frågan vidare var begränsat. Däremot framhöll fiskevårdsföreningarna att det är viktigt att fokusera på att minska användningen av icke godkända båtbottenfärger. Motionens förslag kan lyftas och diskuteras i vattenrådet.

3. Laddinfrastruktur för eldrivna båtmotorer

Utvecklingen mot eldrivna båtar är i linje med nationella och internationella klimatmål. Att utreda möjligheten till laddinfrastruktur är ett viktigt steg för att främja denna omställning. En samverkan med andra kommuner, hamnföreningar och relevanta aktörer är nödvändig.



Omvärldsanalys

För att kartlägga nuläge och framtida behov har förvaltningen haft kontakt med Tranås United AB, Tranås Energi AB samt bygg- och miljöförvaltningen.

Båtinventeringen har tillhandahållits förvaltningen via länsstyrelsen och lokala vattenvårdsprogrammet av Svartån – Sommens vattenråd.

Förvaltningen redovisar följande yttranden/bilagor:

1. **Bilaga 1.** Båtinventering: 2011 gjordes en kartläggning av olika typer av båtar av sjörådet i Sommen. En ny kartläggning av antalet båtmotorer som finns idag i sjön skulle behöva göras som ett första steg. Det behöver tas i beaktande vem som skulle utföra en sådan och vem som står för kostnaderna.
2. **Bilaga 2.** Lokalt vattenvårdsprogram: Under de närmsta åren finns en vattensamordnare på 50 procent för Svartån-Sommens vattenråd. Vattensamordningen blir viktig för att kunna samverka kring vattenfrågor i sjön Sommen. Medlemmar i vattenrådet finns i **Bilaga 3**.
3. **Tranås Energi:** Tranås Energi bygger ut publik laddinfrastruktur inom sitt nätområde, dvs. i huvudsak i Tranås kommun. ”Vi har tagit fram en utbyggnadsplan inklusive ekonomiska förutsättningar för fortsatt etablering av publik laddinfrastruktur, som också innefattar båtladdning, inom Tranås kommun. Vi tar frågan i beaktande i vår fortsatta planering av utbyggnad, men då inom kommunens gränser”, säger vd Niklas Johansson.
4. **Tranås United AB:** (vidare kallat TU) arbetar kontinuerligt och aktivt för att utveckla destinationen Tranås vilket bl.a. innefattar turism och besöksnäring. Citat från TU ”Detta gör vi på uppdrag av Tranås kommun och där vi samverkar med näringsliv, handel, föreningar och övriga aktörer inom destinationsutveckling i hela regionen. Det är av stor vikt för hela destinationen att vi värnar om sjön Sommen med alla värden som finns kopplat till sjön med vattenkvalité, fiske, fågelliv, naturupplevelser, båtliv och rekreation mm. En viktig faktor är bl.a. tillgången till ångbåten Boxholm II och det arbete vi lägger ner för ökad turism och de positiva effekter för besöksnäringen som detta medför”. Vidare säger TU:s vd att de senaste utredningarna visar på att vattenkvaliteten i sjön Sommen har förbättrats över tid vilket är positivt och något vi fortsatt måste arbeta med. Med ovanstående som grund ser vi det positivt att fortsätta utvecklingsarbetet och att minska utsläpp och föroreningar i sjön Sommen, främja aktörer för ökad turism och

besöksnäring i nära samverkan med övriga kommuner. Som en naturlig del i denna utveckling kommer behovet av laddinfrastruktur av båtar att öka och vi ser detta som en hygienfaktor för att attrahera båtägare och turister.

Bygg och miljöförvaltningen: - Nya båtmotorer ska vara CE-märkta för att uppfylla krav på utsläpp mm. Gemene man tar nog det för givet att nya motorer uppfyller kraven. Ska det kontrolleras bör man i så fall kontrollera de som säljer motorer, dvs att de bara säljer CE-märkta motorer. Som kommun kan man istället informera om hur dålig en gammal tvåtaktsmotor är och hur mycket bränsle som går direkt ut i vattnet. Det borde ju vara rätt oekonomiskt också. Det är ju dessa som är värst. Bra information finns på sidor som exempelvis www.batmiljo.se och www.slutatankahavet.se. När det gäller båtbottenfärger så är många människor medvetna om att det är förbjudet med båtbottenfärger, avsedda för hav, i insjöar sedan länge. Är det ett problem så är även här informationsinsatser en bra åtgärd.

Samråd

Se ovan.

Samråd har även skett med bygg- och miljönämnden som ställer sig positiv till motionens första och andra att-satser samt föreslår att tredje att-satsen avslås.

Ekonomi

Avslag på första att-satsen innebär ingen ekonomisk påverkan. Bifall innebär kostnader inom befintlig ram för kartläggning av båtbeståndet i sjön Sommen, samt kostnad för juridisk utredning.

Vid bifall till att-sats två behöver inga medel avsättas för samverkan i Svartån-Sommens vattenråd. Däremot kan medel inom ram behövas till att informera och driva kampanjer om både gamla båtmotorer och båtbottenfärger.

Avslag på att-sats tre innebär ingen ekonomisk påverkan. Väljs ett bifall påverkar det kommunens ekonomi indirekt genom eventuella ägartillskott och långsiktig investeringsplanering.

Övrigt

Uppdraget för Svartån-Sommens vattenråd är att de samverkar och arbetar aktivt med det Lokala vattenvårdsprogrammet för Svartån-Sommens vattenråd (bilaga 2).

Frågan har kommit upp hur Tranås kommun ska representeras i vattenrådet. Idag är det miljöstrateg som representerar Tranås kommun. Ska Tranås kommun fortsätta

representeras av en tjänsteperson eller ska en utsedd politiker vara delaktig i Svartån-Sommens vattenråd?

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen 2026-02-03 uppdaterat 2026-04-22

Bilaga 1, 2 och 3

Protokoll bygg- och miljönämnden 2026-04-13 § 31

Tjänsteutlåtande bygg- och miljöförvaltningen

Protokoll kommunfullmäktige

Motion

Beslutet skickas till

Diariet

Motionär

Kommunledningsförvaltningen

Pär Thudeen

Kommundirektör

Sebastian Hagård

Chef avdelningen för samhällsutveckling
och hållbarhet